

3.2 ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΚΑΙ ΧΛΩΡΙΔΑ

Τα φρύγανα αποτελούν τον κυρίαρχο τύπο βλάστησης στις μη καλλιεργούμενες περιοχές και τις παλιές καλλιέργειες που εγκαταλείφθηκαν. Θαμνώδη φυτά όπως η αστοιβίδα (*Sarcopoterium spinosum*), το αχινοπόδι (*Genista acanthoclada*), το θυμάρι (*Coridothymus capitatus*) και το πλουμί ή αρχοντόξυλο (*Ebenus cretica*), καλύπτουν μαζί με άλλα, μεγάλες εκτάσεις, ως αποτέλεσμα της επίδρασης των κλιματικών και εδαφικών παραγόντων, αλλά και του ανθρώπου (κτηνοτροφία και φωτιές). Στα οικοσυστήματα αυτά συναντούμε και τα περισσότερα ενδημικά φυτά και ζώα της περιοχής.

Εκτάσεις με ψηλή θαμνώδη βλάστηση (μακκί) όπου κυριαρχούν ο σχίνος (*Pistacia lentiscus*), ο πρίνος (*Quercus coccifera*), η αγριελιά (*Olea europaea ssp. oleaster*), η χαρουπιά (*Ceratonia siliqua*) και ο ασπάλαθος (*Calicotome villosa*), συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της βιοποικιλότητας, αν και λόγω της δράσης του ανθρώπου

Δενδρώδεις
φλώμοι στις
Διονυσάδες
(*Euphorbia
dendroides*)
(αριστερά)

"Αμάραντο" (*Sedum* sp.) στο νησάκι της Ελάσας

Γυαλόπικρα στη Χρυσή (*Glaucium flavum*)

έχουν περιοριστεί σε απότομες βραχώδεις πλαγιές και σε μικρές συστάδες.

Εντυπωσιακά πευκοδάση τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*) διατηρούνται ακόμη, παρά τις επανειλημμένες πυρκαγιές, στις νότιες πλαγιές της Δίκτης, της Θρυπτής και του Ορνού, διακοπτόμενα από πλατάνια (*Platanus orientalis*), λεύκες (*Populus* spp.) και πικροδάφνες (*Nerium oleander*) που αναπτύσσονται κατά μήκος των ρεματιών.

Στο ανατολικό άκρο διαμορφώνεται το μοναδικό στην Ευρώπη φοινικόδασος με φοίνικες του Θεόφραστου (*Phoenix theophrastii*), πολύ μεγάλης βιολογικής και αισθητικής αξίας, ενώ στα ανατολικά και νότια παράλια αναπτύσσονται τα φημισμένα υποθαλάσσια λιβάδια με ποσειδώνιες (*Posidonia oceanica*), ένα θαλάσσιο φυτό που συνδυάζεται με ιδιαίτερα μεγάλο πλούτο θαλάσσιας ζωής. Σημαντικά οικοσυστήματα με αμμόλοφους έχουμε στον

βασικούς διαδρόμους μετανάστευσης των πουλιών, θέτοντας έτσι ακόμη μια ψηφίδα στο βιολογικό μωσαϊκό της Κρήτης.

Η ανατολική Κρήτη φιλοξενεί πάνω από 150 είδη ενδημικών φυτών, ένα ποσοστό κοντά στο 80 % του συνόλου των ενδημικών φυτών της Κρήτης. Το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα υψηλό, αν σκεφτούμε ότι οι κατ' εξοχήν πλούσιες σε ενδημικά είδη περιοχές, όπως τα οροπέδια της Νίδας και οι ορεινοί όγκοι των Λευκών ορέων, δεν συμπεριλαμβάνονται στην περιοχή. Στο όρος της Θρυπτής και το φαράγγι του Χα για παράδειγμα, απαντώνται τουλάχιστον 57 καταγεγραμμένα ενδημικά είδη φυτών, ενώ

Χαρακτηριστικό καλοκαιρινό τοπίο στο Λασιθί

αντίστοιχα υψηλό βαθμό ενδημισμού (58 είδη) έχουμε και στο οροπέδιο του Ομαλού (στη Βιάννο), το Σελάκανο, την περιοχή της Σύμης, κλπ. Οι πλαγιές της δυτικής Δίκτης, χαρακτηρίζονται επίσης από σχετικά ψηλή βιολογική ποικιλότητα (σχεδόν 30 είδη ενδημικών φυτών), όμως οι αριθμοί των ενδημικών ειδών πέφτουν σημαντικά πηγαίνοντας ακόμα πιο δυτικά, προς την πεδιάδα της Μεσσαράς.

Στα φυτά της περιοχής ξεχωρίζουν διάφορες ενδημικές μαργαρίτες (*Anthemis filicaulis*, *Anthemis tomentella*), το στενοενδημικό ενδημικό θρούμπι (*Thymbra calostachya*), η ασπέρουλα (*Asperula crassula*), η κίτρινη βιολέτα (*Erysimum*

Χουρμάδες (καρποί) του κρητικού φοίνικα (*Phoenix theophrasti*)

creticum) και οι ιδιαίτερα πυκνοί πληθυσμοί του αρχοντόξυλου (*Ebenus cretica*).

Με βάση το στοιχείο του ενδημισμού, όλες οι περιοχές που προαναφέρθηκαν μαζί με τις Διονυσάδες και τη Μονή Καψά, αποτελούν σημεία υψηλής βιολογικής προτεραιότητας ("Hot Spots") όσον αφορά στα μέτρα διαφύλαξης και περαιτέρω διαχείρισης των φυσικών τοπίων.

Αγκάθα (*Picnometon acarna*)
πάνω από το οροπέδιο Λασιθίου
(δεξιά)

Ονονίδα (*Ononis natrix*)

